

LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBA

Mazā Pils iela 1, Rīga, LV-1050
Tālr. 67226536, fakss 67212241
e-pasts: lps@lps.lv
www.lps.lv

Nod.maks.kods: 40008020804
Nor.konts LV53UNLA0001001700906
AS "SEB banka"
kods UNLALV2X

Rīga

17.08.2020. Nr. 202007/SAN2447/NOS549

Uz TAP VSS-625

Kultūras ministrijai

*Par likumprojektu "Grozījumi
likumā "Par kultūras pieminekļu
aizsardzību"" (VSS-625)*

Latvijas Pašvaldību savienība (LPS) ir izvērtējusi un nesaskaņo likumprojektu "Grozījumi likumā "Par kultūras pieminekļu aizsardzību"", jo ir šādi iebildumi:

1. Likuma "Par kultūras pieminekļu aizsardzību" 14.pants tika papildināts ar jaunu normu, kas noteic, ka "Vietējās nozīmes kultūras pieminekļu saglabāšanas uzraudzību nodrošina pašvaldība", bet gan likumā, gan likumprojektā netiek paredzētas pašvaldībām tādas pat tiesības vietējās nozīmes kultūras pieminekļu saglabāšanā, kādas ir vai tiek noteiktas Nacionālajai kultūras mantojuma pārvaldei attiecībā uz pārējiem pieminekļiem. Lūdzam paredzēt pašvaldībām identiskas tiesības attiecībā uz vietējā nozīmes kultūras pieminekļu uzraudzības nodrošināšanu kādas ir Nacionālajai kultūras mantojuma pārvaldei attiecībā uz pārējiem pieminekļiem, t.sk., bet ne tikai: likuma 3.pantā, 5.pantā, 11.pantā, 13.pantā, 21.pantā, 26.pantā. Tāpat likumā ir jābūt skaidri noteiktam vai pašvaldībām īstenojot šo pienākumu ir tiesības izdot saistošos noteikumus vai arī visi regulējumi, kas nepieciešami katrai individuālai pašvaldībai tiks reglamentēti Ministru kabineta noteikumos.
2. Tā kā pēc 2018.gada maija grozījumu pieņemšanas likuma "Par kultūras pieminekļu aizsardzību" 14.pantā, ar kuriem tika samazināta Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes funkcijas un palielinātas pašvaldību funkcijas attiecībā uz vietējas nozīmes kultūras pieminekļu saglabāšanas uzraudzību, kā arī 5.pantā noteikts pienākums, kurs gadījumos obligāti jānodrošina atsevišķa kultūras mantojuma aizsardzības dienesta izveide, bet joprojām nav veikta atbilstoša resursu pārdale pašvaldību budžetiem, lūdzam to nodrošināt vai arī izslēgt jauno pašvaldību pienākumu. Vienlaikus norādām, ka spēkā esošajā Likumā ir pretruna, jo vienlaikus tieši to pašu funkciju Likuma 5.pants paredz kā valsts deleģēto funkciju.

Kā arī administratīvā pārkāpumu procesu arī par vietējas nozīmes kultūras pieminekļiem joprojām veic Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde (likuma 36.pants).

3. Ja tiek saglabāta jaunā pašvaldību funkcija - vietējās nozīmes kultūras pieminekļu saglabāšanas uzraudzības nodrošināšana, tad lūdzam papildināt 26.¹. pantu ar jaunu teikumu šādā redakcijā: “Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde nodrošina visu vietējās nozīmes kultūras pieminekļu dokumentācijas digitalizēšanu un nodrošina bezmaksas piekļuvi pašvaldībām visai dokumentācijai, kas tieši vai netieši saistīta ar vietējās nozīmes kultūras pieminekli, pašvaldības ir atbrīvotas no jebkādam maksām, izmantojot minēto dokumentāciju vietējās nozīmes kultūras pieminekļu saglabāšanas uzraudzībā.”
4. Vēršam uzmanību uz faktu, ka Likuma Pārejas noteikumu 4.punkts noteica pienākumu Nacionālajai kultūras mantojuma pārvaldei līdz 31.12.2018. izstrādāt kritērijus kultūrvēsturisku objektu iekļaušanai valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā kā reģiona vai vietējas nozīmes kultūras pieminekļus. Diemžēl šis uzdevums nav izpildīts. Tā kā šis uzdevums pēc būtības paredz tiesības Nacionālajai kultūras mantojuma pārvaldei šobrīd esošos valsts nozīmes kultūras pieminekļus pārklasificēt kā reģiona vai vietējas nozīmes kultūras pieminekļus un ņemot vērā izmaiņas likuma 14.pantā, kas samazina Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes pienākumu loku, saskatām riskus, ka valsts nozīmes kultūras pieminekļi var tikt pārklasificēti kā vietējas nozīmes kultūras pieminekļi tikai tāpēc, lai Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde varētu samazināt sava darba apjomu. Tāpēc lūdzam noteikt likumā kritērijus objekta atbilstībai valsts nozīmes kultūras piemineklim, reģiona nozīmes kultūras piemineklim un vietējas nozīmes kultūras piemineklim. Vienlaikus vēršam uzmanību uz faktu, ka atbilstoši spēkā esošajam likumam visi trīs šie kultūras pieminekļu nozīmes veidi ir definēti kā valsts aizsargājami kultūras pieminekļi.
5. Lūdzam papildināt Likumu ar jaunu pārejas noteikumu normu, nosakot, ka vietējās nozīmes kultūras pieminekļu saglabāšanas uzraudzību pašvaldības uzsāk mēneša laikā pēc Ministru kabineta noteikumu stāšanās spēkā, kas reglamentēs kultūras pieminekļu uzraudzību vai deleģēs izdot saistošos noteikumus par vietējo kultūras pieminekļu uzraudzību pašvaldībām.
6. Lūdzam papildināt Likuma Pārejas noteikumus ar jaunu normu, ka pārklasificējot valsts nozīmes kultūras pieminekli par vietējās nozīmes kultūras pieminekli, Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde var nodot šī pieminekļa tālāku uzraudzību pašvaldībai tikai pēc tam, kad ir precīzi noteikta kultūras pieminekļa teritorija, teritorijas daļas, kurās ir konkrēti saimnieciskās darbības ierobežojumi, kā arī noteikta precīza kultūras pieminekļa aizsargzona un tā ir savietota ar Valsts nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas datiem.

7. Lūdzam saskaņot likuma “Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 21.pantu ar Būvniecības likumu, jo minētais pants neaptver visus būvdarbus.
8. Ņemot vērā valsts pārvaldes digitalizāciju, lūdzam papildināt Likumu ar normu, ka administratīvais process kultūras mantojuma uzraudzībā tiek veikts tikai elektroniski.
9. Ņemot vērā valsts pārvaldes digitalizāciju, lūdzam nodrošināt, ka Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde nodrošina Likuma 7.pantā noteikto attiecībā par īpašuma tiesību aprobežojumu nostiprināšanu Zemesgrāmatā automatizētā procesā, nosūtot datus aprobežojumu reģistrēšanai Zemesgrāmatā no savas sistēmas, kā arī nodrošinot automatizētu datu aktualizāciju, gan gadījumos, kad mainās īpašuma sastāvs, kurā ir kultūras piemineklis, gan gadījumā, kad mainās dati par kultūras pieminekli, attiecīgi grozot Likuma 7.pantu.
10. Ņemot vērā valsts pārvaldes elektronizāciju, lūdzam grozīt arī Likuma 8.pantu, vienlaicīgi paredzot, ka nav iespējams nostiprināt īpašuma tiesību izmaiņas Zemesgrāmatā, ja nav valstij piedāvātas pirmpirkuma tiesības. Lūdzam skaidrot kādā procesā valsts spēj operatīvi rast resursus savu pirmpirkuma tiesību realizācijai, gadījumā, ja šis process nav optimāls kultūras vērtību saglabāšanai, lūdzam papildināt Likumu ar atbilstošu regulējumu.
11. Ņemot vērā Likuma 8.panta pēdējās daļas regulējumu, kas ir pretrunā valsts elektronizācijai, lūdzam to grozīt, paredzot, ka norādījumi kultūras pieminekļa izmantošanai un saglabāšanai ir publiski un ir saistoši jebkurai personai, kā arī īpašnieks atbild par to ievērošanu, nevis īpašnieka pienākums tiek noteikts tikai gadījumos, ja šie norādījumi esot izskaidroti.
12. Lūdzam skaidrot kādā veidā Zemesgrāmatā tiek nodrošināta Likuma 9.pants.
13. Lūdzam grozīt 11.panta 3) apakšpunktu, jo kultūras pieminekļa īpašniekam noteiktais pienākums informēt Nacionālo kultūras mantojuma pārvaldi par: “jebkura saimniecisko darbību” ir pārāk nesamērīgs un plašs. Var noteikt pienākumu informēt par tādām plānotajām saimnieciskajām darbībām, kuras ir īpaši atrunātas kultūras pieminekļa aizsardzības noteikumos, nevis par jebkuru saimniecisko darbību.
14. Lūdzam papildināt 12.pantu ar jauniem teikumiem šādā redakcijā: “Informācija citās valsts informācijas sistēmās nevar būt pretrunā informācijai valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu reģistrā esošajai informācijai, datu apmaiņa un datu aktualizēšana, t.sk. reģistrēšana un nostiprināšana starp valsts informācijas sistēmām notiek automatizēti. Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu reģistrā tiek nodrošināta nekustamo kultūras pieminekļu un to aizsardzības zonu vai jebkāda veida ierobežojumu zonu attēlošana grafiskā veidā, savietotā ar Valsts nekustamo īpašumu kadastra informācijas sistēmas kadastra kartes

aktuālo versiju, kā arī nodrošināta informācija par katra pieminekļa teritorijas un aizsardzības zonu vai jebkāda veida ierobežojumu zonu platību katrā zemes vienībā.”

15. Likuma 20.pants, ņemot vērā faktu, ka nekustamos kultūras pieminekļus pērk un pārdod, bet nekustamā īpašnieka maiņa pēc būtības nerada un tai nevajadzētu radīt izmaiņas kultūras pieminekļa izmantošanas un saglabāšanas norādījumos, ir ļoti birokrātiska un raksturojama kā nelietderīga valsts pārvaldes resursu izlietošana. Lūdzam noteikt, ka Kultūras pieminekļa saglabāšanas un izmantošanas norādījumi ir publiski, un spēkā bez īpaša paziņojuma nekustamā īpašuma īpašniekam.
16. Lūdzam papildināt 23.pantu ar jaunu teikumu šādā redakcijā: “Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde nodrošina katra kultūras pieminekļa aizsardzības zonu kartogrāfisko savietošānu ar Valsts nekustamā īpašuma kadastra informācijas sistēmas aktuālo kadastra karti, aizsardzības zonu teritoriju robežas ir publiski un bez maksas aplūkojamas gan Valsts nekustamā īpašuma kadastra informācija sistēmā, gan kultūras pieminekļu reģistrā”.
17. Lūdzam Likuma 25.pantu grozīt atbilstoši faktam, ka pašvaldībās vairs nevar būt speciālo budžetu.
18. Lūdzam informēt cik darījumu, kas reģistrēti Zemesgrāmatā ir atzīti par spēkā neesošiem, atbilstoši Likuma 30.pantam, kā arī informēt kādā procedūrā Nacionālā kultūras matojumu pārvalde iegūst ziņas darījumu atzīšanai par spēkā neesošiem.

Priekšsēža p.i.

(paraksts*)

Mudīte Priede

Sanita Šķiltere 26313528
Sanita.Skiltere@lps.lv

*Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.